

MODERNE FILANTROPIE

ER ZIJN ANNO 2021 MEER FILANTROPEN DAN OOI TEVOREN. KOPLOPERS ZIJN DE AMERIKANEN GEVOLGD DOOR DE BRITTEN. HET HERVERDELEN VAN GELD ZOU VERSLAVEND WERKEN EN NEUROLOGISCH ALS VOLGT KUNNEN WORDEN VERKLAARD: VOLGENS ONDERZOEKERS ZOU HET FEELGOODGEVOEL SYNONIEM STAAN AAN EEN ONTMOETING MET OUDE JEUGDVRIENDEN OF HET GENIETEN VAN EEN LEKKERE MAALTIJD ALS JE TREK HEBT. HOEWEL FILANTROPEN GIGANTISCHE SUCCESSEN HEBBEN GEBOEKT OP HET GEBIED VAN ZIEKTE- EN ARMOEDEBESTRIJDING STELLEN SCEPTICI DAT FILANTROPIE OOK EEN KEERZUDE KENT. FILANTROPIE ZOU ELITAIRE DOELEN DIENEN ZOALS HET STERKEN VAN ELITAIRE SCHOLEN, CULTURELE SECTOREN EN SPORTTEAMS, EN HET GELD ZOU DUS NIET TERECHT KOMEN BIJ DE MINDERBEDEELDEN DIE HET JUIST ZO HARD NODIG HEBBEN. OOK ZOU HET DE DEMOCRATIE KUNNEN ONDERMIJNEN OF VERSTOREN, WANT WIE BETAALT BEPAALT. REDEN GENOEG OM IN HET ONDERWERP TE DUIKEN EN INFORMATIE IN TE WINNEN BIJ HET HAAGSE ADVIESBUREAU BETER GEVEN.

TEKST
MARINA DE MASSIAC
FOTOGRAFIE
BETER GEVEN

DE KUNST VAN HET WEGGEVEN

Hoe adviseren jullie klanten?

Filantropisch adviesbureau Beter Leven Den Haag: 'Wij zien geld schenken aan de samenleving als een vak. Want waar geef je geld aan? Wat betekenen de maatschappelijke ontwikkelingen voor het donatiebeleid? Hoe ga je om met begunstigde organisaties? Wanneer is het verstandig om met andere gevers samen te werken? Iedere gever is uniek vanwege persoonlijke interesses, de oorsprong van het vermogen, de hoogte van het beschikbare donatiebudget, werkgebieden en de werkwijze. Beter Geven wil filantropen, fondsen en bedrijven in staat stellen zo impactvol mogelijk te geven om zo hun eigen missie of droom te vervullen, al dan niet samen met anderen. Dat doen we door ze te inspireren, te adviseren, te ondersteunen en te voeden met kennis en kunde. Op maat, gefundeerd én vanuit een onafhankelijke positie. Zo dragen we bij aan de verbetering van het leefklimaat in Nederland en vergroten we de impact van filantropie.'

Wat zijn populaire stichtingen en doelen?

'Hierop is moeilijk een eenduidig antwoord te formuleren. Het werkveld van de filantropie is immers heel breed: van kunst tot welzijn, van internationale samenwerking tot sport, van milieu tot medisch onderzoek. Geven voor het algemeen nut is altijd iets persoonlijks. Als schenker bepaal je zelf welk deel van het vermogen je beschikbaar stelt, voor welk doel en op welke manier. Wat van belang is te weten, is dat Nederland een vrijgevig land is. Jaarlijks schenken fondsen, particulieren, kerken en bedrijven circa 5,7 miljard euro aan goede doelen. Nederland kent tienduizenden algemeen nut beogende instellingen, variërend van kleine lokale goede doelen tot grote, invloedrijke internationale non-profitorganisaties.'

Wat zijn de voordelen van filantropie?

'In de Nederlandse samenleving en de rest van de wereld zijn veel

maatschappelijke problemen die met particulier geld aangepakt kunnen worden. Denk aan uitdagingen als armoedebestrijding, ziektebestrijding en klimaatverandering. Dat is niet iets van de laatste tijd: al eeuwenlang dragen particulieren – al dan niet in de vorm van een fonds – overal ter wereld bij aan maatschappelijke ontwikkelingen. Ook bedrijven worden steeds bewuster van hun maatschappelijke rol en investeren geld, tijd en/of faciliteiten in uiteenlopende initiatieven. Tegelijkertijd zien we dat er een steeds groter beroep op particuliere gevers wordt gedaan. De maatschappelijke problemen kunnen immers niet alleen door overheden en bedrijven worden opgelost. Ook particuliere partijen kunnen, moeten en willen een bijdrage leveren. Dat betekent dat er ook meer afstemming en samenwerking tussen overheden, bedrijven en filantropische instellingen nodig is. Uit onderzoek is naar voren gekomen dat er verschillende redenen zijn waarom mensen – al dan niet structureel – schenken. Je komt in aanraking

met problemen en situaties en bent bereid om te investeren om hier iets aan te doen, bijvoorbeeld het uit de wereld helpen van een ziekte. Je kunt er voordelen mee behalen, zoals fiscale voordelen of cadeaus in de vorm van uitnodigingen voor selectieve bijeenkomsten. Je krijgt een goed gevoel van geven aan goede doelen. Je laat aan anderen zien dat je een sociaal betrokken burger of een goed mens bent. Je wilt echt meehelpen om iets te veranderen. Of je geeft onbaatzuchtig om andere mensen en wil een ander gewoonweg helpen.'

We zien in de media dat miljardairs als Bill Gates worden gezien als grote filantropen die onder andere trachten gezondheidscrisissen te bestrijden. Hoe onafhankelijk is zo'n filantroop als hij zich inzet voor mondiale en invloedrijke organisaties?

'Er zijn inderdaad discussies over de macht en invloed die filantropen en hun instellingen hebben. Moeten vermogenden niet

gewoon meer belasting betalen als ze goed willen doen? Hoe verhouden de filantropische activiteiten van een ondernemer zich tot de commerciële activiteiten van zijn/haar bedrijf? We moeten ons realiseren dat de invloed van Amerikaanse filantropen niet vergelijkbaar is met de rol van filantropie in de Nederlandse samenleving. Doordat de basisinfrastructuur in onze maatschappij door de overheid is gefinancierd en gegarandeerd, kunnen filantropen en filantropische instellingen zich hier vooral met innovatie en "kersen op de taart" bezighouden. Dat laat onverlet dat je als – aankomend – filantroop jezelf wel een aantal fundamentele vragen moet durven stellen. Streef je daadwerkelijk maatschappelijke verandering na? Zo ja, wat houdt die verandering dan in? Wat is jouw rol daarin? Met wie werk je samen? Kortom, wat voeg jij toe als effectieve en impactvolle filantroop?

Hoe liggen de manvrouwverhoudingen binnen filantropie?

'Onderzoek toont aan dat vrouwen vrijgevinger zijn dan mannen. Vrouwen in het gezin bepalen vaak waar de donaties naar toe gaan. Onze ervaring is dat de meeste vrouwelijke filantropen meer bescheiden zijn dan mannen, al komt daar nu verandering in. Er zijn steeds meer vrouwen met

IN DE NEDERLANDSE
SAMENLEVING EN
DE REST VAN DE
WERELD ZIJN VEEL
MAATSCHAPPELIJKE
PROBLEMEN DIE MET
PARTICULIER GELD
AANGEPAKT KUNNEN
WORDEN. DENK AAN
UITDAGINGEN ZOALS
ARMOEDEBESTRIJDING,
ZIEKTEBESTRIJDING EN
KLIMAATVERANDERING'

WAT IS FILANTROPIE?

De term filantropie kent zijn oorsprong in de Griekse taal en betekent letterlijk 'mensenliefde'. Filantropie is particulier bijdragen aan maatschappelijke doelen. Individuen, bedrijven en fondsen geven tijd, geld en expertise aan maatschappelijke organisaties. Daarin zijn verschillende vormen mogelijk. Je kunt rechtstreeks en eventueel periodiek schenken aan bestaande organisaties. Je kunt een fonds op naam onderbrengen bij een bestaande instelling. Maar je kunt ook besluiten om een eigen vermogensfonds op te richten, meestal in de vorm van een stichting.

geld door – verkoop van – een eigen bedrijf of verkregen uit erfenissen of na een scheiding. Er stond vorige maand een interessant artikel in de New York Times, *Women are changing philanthropy*. Hierin werd onder meer aangegeven dat vrouwen altijd hebben gegeven, maar dat de erkenning naar de mannen ging. Nu zie je dat vrouwen, in dit geval in de VS, grote bedragen weggeven zoals MacKenzie Scott. Inschatting is dat in 2023 *women's global wealth will rise to at least 81 trillion dollar, according to a Boston Consulting Group analysis*. Deze trend van meer geven door vrouwen in Nederland zeker ook gaan plaatsvinden. Wat betreft de besturen van fondswervende en fondsverstrekende organisaties zie je nog wel dat er een scheve verhouding is tussen mannen en vrouwen. Zo besturen er meer mannen en is er nog niet veel diversiteit. Gelukkig is dit wel rap aan het ontwikkelen.' •

BEKENDE FILANTROPEN

Beter Leven volgt graag familie Van den Ende in Nederland en Bill Gates in Amerika. Familiefondsen zoals die van familie Brenninkmeijer, Goldschmeding en van Van Vliet zijn eveneens grote spelers op het gebied van filantropie in Nederland. Adviesbureaus als Philantropy Impact, Rockefeller Philantropy Advisors, Center for Effective Philantropy en Effective Giving vormen een bron van inspiratie voor het Haagse adviesbureau.

Amazon-topman Bezos doneerde tien miljard dollar aan zestien verschillende goede doelen en de strijd tegen klimaatverandering.

Mackenzie Scott, auteur en ex-vrouw van Jeff Bezos, schonk 5,732 miljard aan klimaatbehoud, gezondheidszorg, ongelijkheid en armoedebestrijding.

Michael Bloomberg, ondernemer en voormalig burgemeester van NYC schonk 1,600 miljard dollar aan de John Hopkins University, werkgelegenheid, klimaatdoelstellingen en kunst.

Phil Knight, medeoprichter van Nike schonk 1,366 miljard dollar aan de Penny Knight Foundation en de Universiteit van Oregon.

Jack Dorsey, medeoprichter van Twitter en Square, schonk 1,099 miljard dollar aan onder andere de bestrijding van het coronavirus.

Hedgefondsmanager en oprichter van Centaurus Energy John Arnold en zijn vrouw Laura Arnold schonken 567 miljoen dollar aan de verbetering van openbaar onderwijs, het Amerikaanse pensioenstelsel en strafrechtstelsel.

Facebooktopman Mark Zuckerberg en zijn vrouw Priscilla Chan schonken 250 miljoen dollar aan Center for Tech and Civic Life.

Joop en Janine van den Ende gaven via hun VandenEnde Foundation in 20 jaar tijd ruim 180 miljoen euro aan versterking en behoud van een divers en kwalitatief hoogstaand cultureel klimaat in Nederland.

IT-miljardair Steven Schuurman doneerde onlangs 1,35 miljoen euro aan D66 en de Partij voor de Dieren om aandacht te schenken aan de klimaatcrisis.